

Tuntutan Iridenta Thai ke atas Negeri-Negeri Melayu Utara dan Reaksi Orang-orang Melayu dan British

NIK ANUAR NIK MAHMUD

Pada 18 Oktober 1943 kerajaan Jepun telah menyerahkan kepada kerajaan Thai empat buah negeri Melayu Utara dan dua buah wilayah negeri Shan sebagai memenuhi persetujuan yang telah dicapai oleh kedua buah kerajaan berkenaan pada 21 Disember 1941. Maka itu, Phibunsongkhram dan para penyokong parti iridentis telah dapat memenuhi cita-cita iridentis mereka yang telah diperjuangkan sejak awal tahun 1930an lagi. Kertas kerja ini cuba menghuraikan perkaitan antara tuntutan iridenta Thai ke atas Negeri-Negeri Melayu Utaradengan keputusan kerajaan Phibunsongkhram untuk bekerjasama dengan Jepun dalam Perang Dunia Kedua serta reaksi kerajaan British dan orang-orang Melayu terhadap penyerahan Negeri-negeri Melayu tersebut kepada Thailand dan implikasinya selepas perang.

TUNTUTAN IRIDENTA THAI KE ATAS NEGERI-NEGERI MELAYU UTARA DAN REAKSI BRITISH

Tahun-tahun 1930an merupakan zaman kebangkitan semangat nasionalisme di Thailand. Revolusi 1932 yang merombak sistem pemerintahan Raja mutlak di negara itu telah mencetuskan keazaman pemimpin-pemimpin revolusi untuk menebuskan kembali kedaulatan Thailand akibat daripada perjanjian yang tidak seimbang dan penyerahan wilayah kepada kuasa-kuasa barat.¹ Pemimpin-pemimpin revolusi telah mengambil beberapa langkah untuk menghapuskan perjanjian tidak seimbang antara Thailand dengan kuasa-kuasa Eropah. Menjelang tahun 1939, kerajaan Thai telah berjaya mendapatkan semula kedaulatannya. Sebagai meraikan kejayaan itu, Phibunsongkhram, Perdana Menteri Thai, telah mengubah nama negara itu daripada 'Siam' kepada 'Thailand'.² Bersesuaian dengan perubahan itu, Phibunsongkhram telah melancarkan dasar kebudayaan atau *Rathaniyom* yang bertujuan untuk membina tamadun baru di Thailand.³ Adalah menjadi cita-cita Phibunsongkhram untuk menjadikan Thailand sebagai sebuah negara yang maju seperti Jepun.

Dalam masa yang sama telah muncul di Thailand gerakan iridenta Thai yang bercita-cita untuk mendapatkan kembali semua wilayah-wilayah Thai 'yang dirampas oleh kuasa Eropah, Perancis dan British sejak akhir abad ke 19⁴ dulu lagi. Sejak dari tahun 1863, Thailand mendakwa telah 'kehilangan' seluas 518,709 batu persegi wilayahnya kepada British dan Perancis.⁵ Pengerak utama

gerakan Iridenta Thai ialah Luang Vichitr Vadhakarn, Ketua Pengarah Jabatan Seni Halus yang juga merupakan Menteri Tanpa Portfolio.⁶ Gerakan ini telah mendapat sokongan kuat dari pihak tentera (militarist party). Kempen iridenta telah diadakan di sekolah-sekolah serta tempat-tempat awam.⁷ Risalah diedarkan. Peta yang menunjukkan wilayah Thai yang asal juga telah dipamir kepada orang-orang awam. Mengikut Josiah Crosby, Menteri British di Bangkok, kumpulan iridentis ini menuntut bukan sahaja Kemboja tetapi juga Negeri-negeri Melayu Utara, termasuk Penang dan Tavoy:

It claimed (without historical justification) that Cambodia had passed from the possession of the Thais into that of the French in 1863, and it went on to indicate (with greater truth) numerous cessions of territory by Thailand to France between 1888 and 1907. As regards British territory, not only did the map claim as having been one-time Thai possessions the Malay States of Kedah, Perlis, Kelantan and Trengganu, but it advanced the same claim for Tavoy (represented as having been taken by Burma from Thailand in 1797) and for Penang which was ceded by Kedah to Britain about the year 1800. The suggestion that Tavoy and Penang could substantiate a claim to them on historical grounds is, of course, preposterous, and illustrates at once the childishness of the thorough-going Thai irredentists and the lengths to which they are prepared to go.⁸

Sungguhpun tuntutan iridenta Thai itu lebih tertumpu kepada wilayah yang diduduki Perancis di Indochina, kemunculannya pada ketika Eropah dalam ambang peperangan dan Jepun pula sedang meluaskan pengaruhnya di Asia begitu mencemaskan British. Pihak British bimbang Jepun akan memperalatkan semangat iridenta Thai untuk mempengaruhinya supaya menyertai Lingkungan Semakmuran Asia Timur Raya.⁹ Sebagaimana ditegaskan oleh Crosby:

... the Japanese would endeavour to bring Thailand in upon their side by a promise of the returning to them of their 'Alsace-Lorraine' on the east, to say nothing of the Malay States in the south the suzerainty over which passed from Thailand to Britain in 1809. The offer of such bribe might assist in drawing the Siamese into the conflict against us.¹⁰

Bila ditegur oleh wakil British di Bangkok mengenai aktiviti-aktiviti iridenta, Phibunsongkhram memberi jaminan bahawa kerajaan Thai tidak berminat untuk menuntut semula negeri-negeri Melayu Utara.¹¹

Luang Pibul, the Thai Prime Minister, has been at pains to assure me more than once that he has no wish or intention to ask for the restoration of the rights which his country gave over to us in 1909 with respect to the four Malay States ... He said to me very rightly that it was useless for Thailand to interest herself in such a thing in view of those differences - religious, linguistic and racial - between the Malays and the Thai ...¹²

Sungguhpun demikian, kerajaan British masih lagi ragu dan bimbang.¹³ Bagi mempertahankan keutuhan wilayahnya di Tanah Melayu dan Burma, kerajaan

British telah memeterikan Perjanjian Tidak Menceroboh dengan Thailand pada 20 Jun 1940.¹⁴ Mengikut perjanjian ini, kedua-dua kerajaan berikrar akan menghormati kedaulatan wilayah masing-masing.

Campur tangan Jepun dalam konflik sempadan antara Thailand dengan Perancis pada awal Januari 1941 membimbangkan British.¹⁵ Pihak British bimbang kejayaan Thai memperolehi beberapa bahagian wilayah yang dituntutnya daripada Perancis di Laos dan Kemboja akan menggalakkan Thailand, dengan hasutan Jepun, untuk menuntut pula Negeri-Negeri Melayu Utara. Pihak British mempunyai alasan yang kukuh untuk merasa bimbang dengan kemungkinan ini. Dalam temubualnya dengan sebuah akhbar tempatan, Pibul pernah menyebut bahawa:

....at present the Thais were not seeking the return of Malayan territory from Great Britain.¹⁶

Penggunaan ungkapan 'at present' amat mencurigakan pihak British. Crosby percaya bahawa selagi pihak Thai ingin mengekalkan hubungan dengan British, tuntutan ke atas Negeri-negeri Melayu Utara tidak mungkin akan dikemukakan. Bagaimanapun, beliau percaya bahawa 'under favourable conditions the Japanese are only too likely to make use of it as a weapon against us. The natural egoism of this is very great and it is capable of attaining to incredible proportions. We shall be greatly embarrassed if ever Japan succeeds in exploiting this characteristic to our disadvantage by holding out to the people of this country the prospect of their realising that Greater Thai Empire, stretching from China in the north to Penang and even further in the south, of which the grotesque demagogue Luang Vichitr Vadhakarn sometimes dreams and spouts'.¹⁷

Justeru itu, Pejabat Tanah Jajahan British telah mengarahkan W. Linehan, pegawai Perkhidmatan Awam Malaya, untuk membuat kajian mengenai kedudukan Negeri-Negeri Melayu Utara bagi menolak dakwaan aktivis iridenta Thai bahawa kononnya '... the Treaty of 1909 was forced on Siam, that Siam received no consideration or inadequate consideration for the cession of territories, that the States were handed-over without their consent in proof whereof positions by Kedah and Kelantan to the King of Siam against the cession ...'.¹⁸ Daripada kajiannya, W. Linehan mendapati bahawa dakwaan pihak iridentis Thai itu tidak berasas. Cadangan untuk menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara, tegas Linehan, telah dibuat oleh Penasihat Politik Kerajaan Thai dan perjanjian itu dimeterikan selepas rundingan terbuka dan mendalam diadakan antara pihak kerajaan Thai dan British. Tambahan pula, Negeri-negeri Melayu Utara adalah terpencil dan sukar dikawal serta membebankan kerajaan Thai di segi ekonomi. Sebagai balasannya, kerajaan British bersetuju untuk menghapuskan perjanjian Rahsia (1897); segala hak keistimewaan; menggugur tuntutan ke atas Setul dan Patani; memberikan pinjaman kepada kerajaan Thai dan juga bersetuju untuk membayar segala hutang kerajaan negeri-negeri

tersebut. Selanjutnya, beliau menegaskan bahawa sekiranya ada bantahan daripada Raja-raja Melayu berhubung dengan perjanjian tersebut ia adalah berpunca daripada hasutan daripada pegawai-pegawai Thai yang berkepentingan di negeri-negeri tersebut.

Berasaskan hujah tersebut, Linehan yakin bahawa kedaulatan British ke atas Negeri-Negeri Melayu Utara adalah kukuh dan sah dari segi undang-undang antarabangsa. Lagi pun, tegas beliau lagi:

An essential point in the doctrine of irredentism, as it is generally known is that the people sought to be 'redeemed' should be of the same race and culture as the nationals of the nation that seeks to 'redeem' them. The absurdity of the claim of Thai irredentists is shown by the population figures by race for the four States ... The proportion ... of people of Thai origin to total population is: Kedah 2.96%; Perlis 2.44%; Kelantan 2.13%; Trengganu 0.02% ...

The extent to which a language has spread is a good indication of the extent of the infiltration into a territory of the nation speaking that language. Applying this criterion here we find that neither in the present nor in the past have the inhabitants of the State in question acquired any knowledge of the Thai tongue.

The treatment accorded by the Thai Government to the Malays resident in the present Siamese Malay States ... certainly constitutes no encouragement to the Malays of British Malaya to go over to the Thais. According to these reports the following discriminatory measures have been adopted against the Malays:

- (a) all government officials must be Buddhist;
- (b) a Malay who aspires to a position of importance must assume a Thai name and wear Thai dress;
- (c) the police accept reports only in the Thai language;
- (d) no Malay is allowed to be a hire-car driver or a conductor unless he speaks Thai.

It is said that if there were a properly conducted plebiscite these Malays would overwhelmingly vote in favour of absorption by British Malaya.¹⁹

JEPUN MENAWAR NEGERI-NEGERI MELAYU UTARA

Seperti yang dibimbang oleh Crosby, pihak Jepun telah memperalatkan semangat iridenta Thai untuk mempengaruhi kerajaan Thai, khususnya Phibunsongkhram dan puak tenteranya, supaya memihak kepadanya. Dalam mesyuarat Dewan *Diet* pada 5 November, 1941, keputusan telah diambil untuk menawarkan kepada Thailand Negeri-Negeri Melayu Utara dan dua buah wilayah di Burma sekiranya Thailand bersetuju untuk bekerjasama dengannya. Pada 7 disember 1941, Jepun menyerang Tanah Melayu. Pada hari yang sama, Teiji Tsubokami, Duta Jepun, telah mengadakan pertemuan dengan anggota-anggota Kabinet Phibun.²⁰ Pada ketika itu Phibun tidak ada di pejabat. Tsubokami telah

menawarkan tiga pilihan kepada Menteri Luar Thai, Direck Jayanama, iaitu:

- i. Membenarkan tentera Jepun melalui Thailand serta menyediakan segala kemudahan yang diperlukan bagi menyerang Tanah Melayu dan Burma. Sekiranya Thailand memenuhi syarat ini, Jepun akan menghormati kemerdekaan Thailand.
- ii. Menandatangani Perjanjian Pertahanan dengan Jepun. Sekiranya Thailand memenuhi syarat ini Jepun berjanji akan membantu Thailand untuk mendapat kembali 'wilayah-wilayahnya yang hilang' di utara Semenanjung Tanah Melayu, iaitu Kelantan, Terengganu, Kedah dan Perlis.
- iii. Menandatangani Perjanjian Kerjasama.

Anggota-anggota kabinet memutuskan untuk membenarkan tentera Jepun melalui Thailand. Dengan berbuat demikian, mereka percaya kemerdekaan Thailand dapat dipertahankan.

Pada 10 Disember 1941, kerajaan Thai mengisytiharkan gencatan senjata bagi seluruh negara. Pada 11 Disember, kerajaan Thai menandatangani perjanjian pertahanan dan offensif dengan Jepun. Ini diikuti pula pada 14 Disember 1941 dengan perjanjian bekerjasama bagi membantu tentera Jepun menyerang Burma. Kedua-dua perjanjian ini kemudiannya digabungkan dalam Perjanjian Persekitaran Thai-Jepun yang dimeterikan pada 21 Disember 1941.²¹ Perjanjian ini menegaskan bahawa kedua-dua pihak akan bantu membantu antara satu sama lain sekiranya berperang dengan kuasa ketiga sama ada di segi politik, ekonomi ataupun ketenteraan. Perjanjian ini mempunyai dua lampiran penting. Pertama, lampiran rahsia mengenai persetujuan Jepun untuk mengembalikan 'wilayah-wilayah Thai yang hilang' di Tanah Melayu dan Burma. Kedua, surat pembatalan perjanjian Thai-Jepun bertarikh 8 Disember 1941 yang membenarkan tentera Jepun menggunakan wilayah Thai bagi menyerang Tanah Melayu dan Burma. Perjanjian ini telah dimeterikan di hadapan 'The Most Sacred Emerald Buddha'.²²

Dewan kebangsaan telah dimaklumkan tentang Perjanjian Perserikatan ini pada 23 Disember 1941 apabila anggota-anggota Dewan menerima tiga risalah berhubung dengan Perjanjian Perserikatan antara Thailand dengan Jepun, lampiran protokol sulit dan surat menyurat antara kedua-dua Perdana Menteri, Luang Vichit Vadhakan, semasa menyerahkan dokumen-dokumen tersebut, mengingatkan anggota-anggota Dewan supaya menyimpan dokumen-dokumen itu dengan baik supaya tidak jatuh ke tangan kuasa asing. Tegasnya:

please be careful if this document appears somewhere, the damage is twofolds. Firstly, other countries will lose faith in us and secondly, if any foreign power gets hold of its, our

future plan will be destroyed ...²

Melihat kekalahan British di Tanah Melayu dan kelumpuhan kekuatan Amerika di Pasifik, pada 25 Januari 1942 Phibunsongkhram mengambil keputusan nekad untuk mengisytiharkan peperangan ke atas Great Britain dan Amerika Syarikat.²⁴

Antara alasan yang diberi oleh Phibunsongkhram atas keputusannya itu ialah:

... it appeared that Great Britain and the United States continuously conducted hostilities against Thailand by intruding (sic) troops into her territory and by bombing raids against civilians as well as military targets. This act was brazen encroachments (sic) on the sovereignty, territory and independence of Thailand and was a violation of the international law. We could no longer tolerate ...

... in the past Thailand has been oppressed in many ways by England. The British did everything to prevent the development of the country especially in the industrial field.

... As far as the US is concerned, all Thais should remember that during the Indochina war, the American government refused to sanction the delivery of a shipment of airplanes, previously bid by Thailand. History also reveals that the US failed to mediate or to assist our country when we were at loggerheads with France in 1893.²⁵

Pada awal peperangan, kerajaan British tidak menganggap Thailand sebagai musuhnya walaupun kerajaan Thai telah membenarkan tentera Jepun menyerang Tanah Melayu dan Burma melalui wilayah Thailand.²⁶ Tanpa mengetahui bahawa Thailand telah memeteraikan perjanjian Perikatan dengan Jepun pada 21 Disember 1941, pihak British masih menganggap Thailand sebagai negeri yang berada di bawah 'penaklukan musuh'.²⁷ Dasar ini hanya dikaji semula apabila kerajaan Thai mengisytiharkan peperangan terhadap Britain dan Amerika Syarikat pada 25 Januari 1942. Serentak dengan itu juga tentera Thai, bersama-sama dengan tentera Jepun, telah menyerang Negeri Shan. Kerajaan British telah mengiktiraf pengisytiharan perang itu pada 2 Februari 1942.²⁸ Dengan demikian, Britain dan Thailand berada dalam keadaan peperangan.

Berikutan kejatuhan Singapura pada 15 Februari 1942, seluruh Tanah Melayu dan Singapura telah dikuasai oleh Jepun.²⁹ Walaupun begitu, Jepun masih belum lagi bersedia untuk menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara kepada Thailand.

PENYERAHAN NEGERI-NEGERI MELAYU UTARA KEPADA THAILAND

Selepas dua setengah tahun memerintah Tanah Melayu, pada 15 Jun 1943 Perdana Menteri Jepun Jeneral Hedeki Tojo mengumumkan kepada anggota Dewan Diet keputusan kerajaan untuk menyerahkan Negeri-Negeri Melayu

Utara dan dua wilayah di negeri Shan kepada Thailand.³⁰ Walaupun keputusan ini ditentang oleh setengah ahli Diet, Tojo tetap dengan keputusannya. Keputusan itu telah dibuat hasil daripada berapa siri rundingan antara pegawai-pegawai Jepun dengan Thai sejak bulan Mac 1943.

Pada bulan Mac 1943 Duta Jepun di Thailand, Teiji Tsubokomi, telah mengadakan rundingan dengan Vichit Vadhakan, Menteri Tanpa Jabatan mengenai hubungan dua hala antara Thailand dengan Jepun.³¹ Rundingan seterusnya berlangsung pada bulan April 1943 di kota Bangkok antara Kazoo Aoki, Menteri Hal-Ehwal Timur Raya, dengan Vichit.³¹ Dalam rundingan tersebut, Vichit secara terbuka menyatakan perasaan kecewanya di atas kegagalan Jepun untuk menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara dan dua wilayah di Negeri Shan kepada Thailand walaupun Jepun telah berjaya menguasai Negeri-negeri tersebut.³² Kegagalan Jepun untuk berbuat demikian telah menimbulkan kegelisahan serta tidak puashati pihak-pihak tertentu di Thailand. Kebijaksanaan Phibunsongkhram bekerjasama dengan Jepun dalam peperangan itu mula dipersoalkan.

Keresahan Thai mempunyai kaitan dengan situasi peperangan ketika itu. Pada akhir tahun 1942. Pihak Berikat telah mencapai kejayaan pertama dengan mengalahkan angkatan tentera laut Jepun di laut Midway. Pada tahun 1943, pihak British telah pun menubuhkan *Southeast Asia Command* di bawah Lord Louis Mountbatten di India,³³ Force 136 juga telah mula menyalurkan bantuan kepada 'Pergerakan Thai Bebas' (*Free Thai Movement*) yang dipimpin oleh Pridi Banamyong, ahli Majlis Pemangku Raja, untuk menjalankan gerakan menentang Jepun di negara itu.³⁴

Dalam perbincangannya dengan Menteri Jepun itu, Vichit menegaskan bahawa salah satu cara yang boleh dilakukan oleh Jepun untuk memastikan wujudnya kerjasama yang berterusan antara Thailand dengan Jepun serta meredakan perasaan tidak puas hati rakyat Thai ialah dengan memenuhi tuntutan iridenta Thai, iaitu menyerahkan Negeri-negeri Melayu utara dan dua buah wilayah di Shan kepada Thailand.

Pada 3 Julai 1943, Hedeki Tojo telah tiba di Kota Bangkok untuk mengadakan rundingan dengan Perdana Menteri Thai Phibunsongkhram.³⁵ Antara perkara pokok yang dibincangkan ialah mengenai kerjasama ekonomi dan ketenteraan di Negeri-Negeri Melayu Utara. Berhubung dengan soal ekonomi, pihak Jepun menuntut kerajaan Thai membenarkan pihak berkuasa tentera Jepun menguasai sumber-sumber ekonomi di Negeri-Negeri Melayu utara selama perang berlaku. Pada 5 Julai 1943 sebuah kenyataan bersama telah dikeluarkan oleh Perdana Menteri Hedeki Tojo dan Phibunsongkhram. Kenyataan itu menegaskan bahawa:

Both Prime Ministers ... held an important discussion on the long cherished aspirations of Thailand for new territory as well as on close cooperation between Japan and Thailand which was conducted amidst a very friendly atmosphere and, as a result, a complete agreement of views was arrived at to incorporate into Thailand the four provinces of

Perlis, Kedah, Kelantan, and Terengganu in northern Malaya, and the two states of Kenntung and Muang Pan in the Federated Shan States'.³⁶

Phibunsongkhram menganggap keputusan kerajaan Jepun untuk menyerahkan negeri-negeri tersebut kepada Thailand sebagai 'membalas perbuatan tidak patut yang dibuat oleh Britain'.³⁷

Akhbar-akhbar pro-Jepun telah diarah supaya mempertingkatkan propaganda berhubung dengan penyerahan itu dengan tujuan untuk mengurangkan perasaan tidak puashati orang-orang Melayu. Raja-Raja Melayu pada umumnya tidak menyetujui keputusan kerajaan Jepun untuk menyerahkan negeri-negeri Melayu kepada Thailand, sebuah negara kafir. Mereka bimbang dibawah pemerintahan Thai orang-orang Melayu akan menjadi mangsa dasar pengisian melalui dasar *Rathaniyom* atau Kebudayaan.³⁸ Oleh kerana itulah, sebaik saja mendapat tahu berita tentang pengumuman Tojo untuk menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara, Sultan Ali, Sultan Terengganu, atas nasihat Mufti baginda, menyampaikan perasaan kurang senang baginda terhadap penyerahan itu kepada pihak berkuasa Jepun di Terengganu.³⁹ Baginda merayu supaya Terengganu dikecualikan daripada penyerahan itu. Rayuan Sultan Ali bagaimanapun telah diketepikan.

Malai Sinpo menganggap tindakan Jepun itu adalah sejajar dengan hasratnya hendak melihat Asia Timur bebas daripada belenggu penjajahan barat.. Dengan menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara kepada Thailand, Jepun 'is righting a wrong of the first magnitude'.⁴⁰ Akhbar *Matsurai* pula menulis bahawa:

maka tujuan Nippon bersama-sama ini membetulkan di mana-mana yang telah silap itu. Mengikut butir-butir daripada perkhabaran-perkhabaran resmi adalah keempat-empat buah negeri itu di bawah pentadbiran Thai pada masa dahulu dan ketika pengaruh British mengalir ke sini keempat-empatnya telah jatuh di bawah jagaan British. Dari itu seelok-eloknya apabila bangsa itu terhapus kuasanya dari sini maka pulangkan balik ke bawah jagaan Thailand seperti keadaan dahulu iaitu sebagai memperbetulkan kesilapan yang telah dilakukan.⁴¹

Seterusnya *Matsurai* menyeru penduduk di keempat-empat negeri tersebut supaya menerima penyerahan negeri itu kepada Thailand dengan senang hati. Katanya:

Sementara serahan yang resmi dijalankan maka tidaklah patut kita berfikir begitu begini yang harus mengendala bantuan kita dalam peperangan itu. Perubahan itu sama seperti berpindah dari satu pejabat ke lain pejabat pada hal dengan bangunan rumah itu juga. Dan

lagi jangan lupa bangunan yang besar itu diatur oleh Nippon sebagai pemimpin. Kita dipimpin ke jalan yang satu iaitu hidup tolong menolong aman makmur dan suka ria. Ia tidak akan dirasa selagi ada British dan Amerika melainkan Nippon sajalah yang

mempunyai sifat-sifat keadilan-kemanusiaan dan sama rata sama manusia dan akan memerhati segala-galanya itu dikerjakan supaya sampai kepada sekalian.⁴²

Pihak Pentadbiran Tentera Jepun di Tanah Melayu jug a telah mengeluarkan kenyataan meminta penduduk-penduduk di empat buah negeri tersebut supaya bekerjasama dengan pihak berkuasa hingga negeri-negeri itu diserahkan kepada Thailand. Di Kelantan, umpamanya *Tiho Katyō*, memberitahu kakitangan kerajaan bahawa:

Tuan-tuan sekalian jangan memikir atau bimbang di atas pemerintahan Thai atau Nippon. Tuan-tuan sekalian hendaklah faham bahawa tuan-tuan sekalian ialah anak-anak Kelantan seperti biasa dengan tidak ada apa-apa perubahan serta satu ummah Asia Raya ... Pimpinan Nippon akan sampai ke seluruh Asia sungguh pun sedikit perbezaan iaitu terus atau dengan alasan. Di dalam masa perubahan seperti ini boleh ditimbangkan pentadbiran jajahan akan kendur atau tidak dapat menyempurnakan keamanan istimewanya percakapan atau perbuatan pegawai-pegawai yang sangat-sangat memberi bekas kepada rakyat. Hendaklah dengan secukup-cukupnya supaya sekalian rakyat-rakyat tidak sesat jalan pada menyempurnakan peperangan dan menambahkan barang-barang makanan.⁴³

PERJANJIAN BANGKOK

Pada 20 Ogos 1943 satu perjanjian telah dimeterikan di Kota Bangkok di antara Perdana Menteri Thai, Phibunsongkhram, dengan Duta Jepun, Teiji Tonbukami, berhubung dengan penyerahan Negeri-negeri Melayu Utara dan dua wilayah di negeri Shan, Burma, kepada Thailand.⁴⁴ Antara syarat-syarat perjanjian itu adalah seperti berikut:

1. Negeri-negeri Kelantan, Terengganu, Kedah, Perlis dan pulau milik negeri-negeri tersebut sebagai wilayah Thai.
2. Jepun mengiktiraf penyatuan negeri-negeri Kentung dan Mongpan di wilayah Shan sebagai wilayah Thai.
3. Jepun akan menyerahkan pentadbiran di kawasan seperti yang tersebut dalam fasal 1 dan 2 perjanjian tersebut dalam masa 60 hari dimeterikan perjanjian itu.
4. Sempadan bagi negeri-negeri yang disebut dalam fasal 1 dan 2 perjanjian itu adalah seperti semasa perjanjian itu dimeterikan.
5. Hal-hal terperinci perlaksanaan perjanjian itu akan diputuskan menerusi rundingan ketua-ketua pihak berkuasa.
6. Perjanjian ini akan berkuatkuasa mulai dari perjanjian itu ditandatangani.⁴⁵

Perjanjian itu juga mengandungi Lampiran Persefahaman di mana kerajaan Thai secara resmi bersetuju untuk membantu serta memberi sumbangan kepada Jepun di segi ekonomi bagi tujuan peperangan. Berhubung dengan bentuk pentadbiran di Negeri-negeri Melayu Utara, Kerajaan Thai menyatakan persetujuannya untuk menghormati institusi-institusi yang sedia ada termasuk status Raja-raja Melayu.

Pada 18 Oktober 1943, Negeri-negeri Melayu Utara secara resmi telah diserahkan oleh Jepun kepada Thailand.⁴⁶ Walaupun Negeri-negeri Melayu Utara telah diserahkan kepada Thailand, pihak Jepun masih lagi mempunyai kuasa dibidang ketenteraan serta berhak untuk mengambil pemuda-pemuda Melayu berkhidmat dalam pasukan Pembantu Jepun atau *Heiho* ataupun pasukan Tentera Sukarela Jepun atau *Giyu Gun*. Sebuah pejabat yang dikenali sebagai *Nippon Liaison Office* telah ditubuhkan di setiap ibu Negeri bagi menyelaraskan kerjasama antara pihak berkuasa tentera Jepun dan Thai di Negeri-negeri Melayu Utara.

Corak pentadbiran Thai Negeri-negeri Melayu Utara adalah dipengaruhi oleh arus peperangan yang semakin mengancam kerana sekutunya Jepun semakin tertekan. Melihat kepada perkembangan peperangan, pihak Thai percaya bahawa kedudukan mereka di Negeri-negeri Melayu Utara hanya bersifat sementara saja. Lambat-laun British akan kembali berkuasa dan Negeri-negeri Melayu Utara pasti terpaksa diserahkan semula kepada British. Pihak British juga pernah mengingatkan pemimpin-pemimpin Thai bahawa sekiranya mereka terus bekerjasama dengan Jepun, kemungkinan besar Thailand akan dihukum.⁴⁷ Pibul sendiri telah secara sukarela meletakkan jawatan pada 25 Julai 1944 sebagai langkah menyelamatkan Thailand daripada tindak balas pihak Berikat, khususnya Britain, apabila tamatnya perang nanti. Perkembangan tersebut telah menjadi pertimbangan utama kerajaan Thai dalam menggubal dasar pentadbirannya terhadap negeri-negeri Melayu Utara.

Pada 10 Oktober 1943 Pesuruhjaya Tinggi Tentera bagi Tentera bagi Tentera Darat telah mengeluarkan kenyataan menetapkan kekuasaan pemerintahan dan tanggungan rakyat di Negeri-negeri Melayu Utara.⁴⁸ Kenyataan itu menjelaskan bahawa Negeri-negeri Melayu Utara telah diletakkan di bawah tanggungjawab seorang Pesuruhjaya Tinggi Tentera atau *Khalung Taharn Besar*. Beliau adalah bertanggungjawab secara langsung kepada Markas Ketua turus Angkatan Tentera Thai yang diketuai oleh Field Marshal Phibunsongkhram dengan Alor Setar, Kedah sebagai Pusat Pentadbirannya. Pesuruhjaya Tentera

yang pertama bagi negeri-negeri Melayu Utara ialah Mejar-Jenderal Kamol Sribhasiradhikaran Jotikasatien.⁴⁹ Penasihatnya ialah Kapten Momrajoungse Charlerlarb Tharenong.

Di setiap buah negeri pula dilantik seorang Pesuruhjaya Tentera yang digelar *Khaluang Taharn Pracharm Rath Chamrat*. Pesuruhjaya Tentera Negeri bagi setiap Negeri-negeri Melayu Utara adalah seperti berikut:⁵⁰

Kelantan	-	First-Lt. Charn Charanchai Chakar
Terengganu	-	Kol. Prayoon Ratanakich
Kedah	-	Police-major Pramot Chan Charean
Perlis	-	Charn Na Songhhram

Pada bulan Disember 1943, pihak berkuasa Thai telah membuat perubahan di segi pentadbiran dengan menyerahkan urusan pentadbiran dalam Negeri kepada Sultan dan Majlis Mesyuarat Negeri atau *Montri Spa* dalam bahasa Thai untuk menguruskannya.⁵¹ Majlis *Montri Spa* yang dipengerusikan oleh Sultan adalah merupakan badan perunding yang tertinggi sekali di dalam pentadbiran negeri. Ini berbeza sekali dengan zaman pemerintahan Tentera Jepun di mana Sultan tidak mempunyai sebarang hak ke atas pentadbiran di dalam negeri kecuali dalam perkara-perkara yang berkaitan dengan Agama Islam dan adat istiadat Melayu. Ini bermakna dalam zaman pentadbiran Tentera Thai, Sultan telah diberi semula kuasa di dalam pentadbiran negeri. Pesuruhjaya Tinggi tidak menganggotai Majlis *Montri Spa*. Ini menunjukkan pentadbiran Tentera Thai memberi kebebasan yang lebih luas kepada pentadbiran Negeri. Dalam satu kenyataan, pihak berkuasa Thai pernah mengeluarkan kenyataan pada 27 Ogos 1944 bahawa:

... Ketua Turus Angkatan Tentera Thai berpendapat untuk memberi kebebasan sepenuhnya pada negeri dalam pentadbiran seperti dalam hal ehwal badan pembuat undang-undang mahkamah dan polis tanpa merujuk untuk mendapatkan persetujuan daripada pihak berkuasa Thai seperti yang diamalkan sekarang. Pihak berkuasa Thai hanya diamalkan sekarang. Pihak berkuasa Thai hanya memegang kuasa naungan, panduan dan penasihat di mana negeri menganggap bermanfaat ke arah mencapai hubungan harmoni dan kerjasama.⁵²

REAKSI BRITISH DAN ORANG-ORANG MELAYU

Tindakan Pibul memihak kepada Jepun dalam perang Pasifik dan merampas negeri-negeri Melayu utara dalam tahun 1943 amat mengecewakan British. Ini kerana ia bukan sahaja melanggar Perjanjian Tidak Mencerubuh (1940) tetapi juga perjanjian Bangkok (1909). Anthony Eden, Setiausaha Luar British, menegaskan bahawa:

The British Government do not recognise them and that we intend to restore the situation at the earliest feasible moment. This coupled with a warning to Siam for having to unwise as to accept the transfers, and a general exposure of Siam's hypocrisy...⁵³

Justeru itu, beberapa cadangan telah dikemukakan oleh pegawai-pegawai British, termasuk orang perseorangan, mengenai dasar yang sepatutnya diambil terhadap Thailand selepas perang. Antara cadangan awal yang diterima oleh Pejabat Luar British berhubung dengan Thailand adalah dari Sir Josiah Crosby, bekas Menteri British di Bangkok sebelum Perang Dunia Kedua. Sir Josiah Crosby mencadangkan supaya kerajaan British mengenakan hukuman seberat mungkin ke atas Thailand kerana bersubahat dengan Jepun.⁵⁴ Beliau mencadangkan supaya Thailand diletak di bawah pengawasan Bangsa-Bangsa Bersatu untuk beberapa ketika selepas perang nanti. Di samping itu jumlah tenteranya juga hendaklah dikurangkan. Cadangan kedua adalah daripada Sir George Maxwell, bekas ketua Setiausaha bagi Negeri-negeri Melayu Bersekutu dan Negeri-negeri Selat. Dalam memorandumnya kepada Pejabat Tanah Jajahan British pada awal Mac 1943 bertajuk 'Masa Depan Segenting Kra', Maxwell mencadangkan supaya kerajaan British mengambil Segenting Kra dan wilayah di sekitarnya atas alasan keselamatan Tanah Melayu dan Burma.⁵⁵ Pada pandangan Maxwell, wilayah itu merupakan 'tumit Achilles' bagi Tanah Melayu dan Burma. Di wilayah inilah Jepun telah mendaratkan tenteranya dan berjaya melumpuhkan pertahanan British di Tanah Melayu dan juga Burma.

Cadangan Maxwell mengenai selatan Thailand telah disokong kuat oleh Tengku Mahmud Mahyideen, putera Tengku Abdul Kadir Kamaruddin, bekas Raja Patani.⁵⁶ Adalah menjadi azam Tengku Mahmud Mahyideen untuk membebaskan Patani daripada pemerintahan Thai dan mengabungkannya dengan Semenanjung Tanah Melayu. Berikutan dengan kejatuhan Singapura ketangan Jepun pada bulan Februari 1942, Tengku Mahmud Mahyideen telah berundur ke India. Di India beliau telah berkhidmat dengan *All-India Radio* sebelum menyertai pasukan *Force 136*. Dalam memorandumnya kepada Pejabat Tanah Jajahan, Tengku Mahmud Mahyideen mencadangkan supaya Patani diserap dalam semenanjung Tanah Melayu selepas tamat perang.⁵⁷

Padatahun 1944, Pasukan *Force 136* mula menghantar anggotanya ke Tanah Melayu bagi mewujudkan pasukan anti-Jepun/Thai. Pasukan Ibrahim Ismail telah dihantar ke pantai timur,⁵⁸ manakala pasukan Dobree telah dihantar ke Ulu Perak.⁵⁹ Pasukan Dobree telah berjaya menghubungi Tengku Abdul Kadir Putera dari Patani bagi mengatur gerakan menentang Jepun/Thai.⁶⁰

Oleh kerana itu juga kerajaan British keberatan untuk mengeluarkan kenyataan terhadap masa depan Thailand walaupun didesak oleh Amerika Syarikat dan China. Keengganan British membuat demikian telah menimbulkan kecurigaan Amerika bahawa kononnya British berniat untuk merampas wilayah Thai di selatan. Dalam notanya kepada Jabatan Negara Amerika, Setiausaha Luar British menegaskan bahawa:

We like the United States, want to see the restoration of Siam after the war as a free, sovereign and independent State, subject only to its acceptance of such special arrangements for security or economic collaboration as may be judged necessary within an international system ... As declared at Cairo, 'we have no thought of territorial expansion.

But it goes without saying that Siam cannot be allowed to keep the ill-gotten gains which she has accepted from her Japanese ally at the expense of Malaya, of Burma and of French Indochina. Some special strategic arrangements may also be necessary in the Kra Isthmus within the framework of an international security system.⁶¹

PENYERAHAN BALIK NEGERI-NEGERI MELAYU UTARA KEPADA BRITISH SELEPAS PERANG

Pada 15 Ogos 1945 Jepun mengumumkan gencatan senjata dan menyerah kalah kepada pihak Berikat setelah Amerika Syarikat menjatuhkan dua buah bom atom di atas bandar Hiroshima dan Nagasaki pada 6 dan 9 Ogos 1945. Berikutan dengan itu juga Pridi Banamyong, Pemangku Raja, serta merta telah mengumumkan di Dewan Mesyuarat Kebangsaan bahawa pengisytiharan peperangan yang dibuat oleh Phibun Songkhram terhadap Britain pada Januari 1945 adalah batal dan tidak sah dipakai lagi.⁶² Dengan itu juga kerajaan Thai bersetuju untuk menyerahkan kembali Negeri-negeri Melayu Utara dan dua buah wilayah di Negeri Shan kepada pihak British serta juga bersetuju untuk membawa sebarang tuntutan ganti rugi berhubung dengannya

Pada 17 Ogos 1945, Khuang Aphaiwong telah meletakkan jawatannya sebagai Perdana Menteri. Sementara menunggu kepulangan Seri Pramoj, Duta Thai ke Washington untuk memegang jawatan itu, Dewan telah bersetuju untuk melantik Thawee Bunyaket, sebagai pemangku Perdana Menteri. Dalam kenyataan yang dikeluarkan pada 2 September, Thawee telah mengulang sekali lagi hasrat kerajaan Thai untuk menyerah semula Negeri-negeri Melayu Utara dan dua buah wilayah di Negeri Shan kepada British. Tegasnya:

The Government has no desire to keep the four Malay States and is ready to restore them to Great Britain together with the territory in the north i.e. Kengtung and Muong Pan.

However, the territories along the Mekhong which we have retroceded (from France) namely Battambang, Champasak, Lan Chang and Phibul Songkhram, are of different category from the territories in the South. They are the territories we have legitimately obtained. The return of the territories to England is done voluntarily ...⁶³

Pengumuman kerajaan Thai untuk menyerahkan semula Negeri-negeri Melayu Utara telah disambut baik oleh kerajaan British. Berikutan dengan termeterainya perjanjian tentera pada 8 September 1945, pihak berkuasa tentera British mulai memasuki Negeri-negeri Melayu Utara untuk mengambilalih kuasa daripada

pihak Thai. Pada 11 September, Pesuruhjaya Tentera Thai telah menyerah balik Negeri-negeri Melayu Utara secara resmi kepada British. Keesokan harinya upacara mengibarkan bendera Union Jack telah diadakan di setiap ibu negeri sebagai menandakan bahawa Negeri-negeri Melayu utara kembali di bawah

naungan kerajaan British. Dengan itu berakhirlah pendudukan Jepun/Thai di Negeri-negeri Melayu Utara yang berlangsung selama 3 tahun, 8 bulan dan 3 hari. Mulai 12 September 1945 Negeri-negeri Melayu Utara diletakkan di bawah Pentadbiran Tentera British (*British Military Administration*).⁶⁴

KEMUNCULAN GERAKAN IRIDENTA ORANG-ORANG MELAYU PATANI

Bagaimanapun penyerahan Negeri-negeri Melayu Utara kembali kepada British tidak menyelesaikan masalah. Tamatnya Perang Dunia Kedua memperlihatkan kebangkitan gerakan iridenta Melayu di selatan Thailand. Orang-orang Melayu Patani menuntut supaya sempadan yang dibuat pada tahun 1909 dikaji semula bagi membolehkan Patani bergabung semula dengan Negeri-negeri Melayu Utara. Empat hari selepas tamatnya perang, M.E. Dening, wakil kerajaan British dan juga Penasihat Politik kepada ketua Turus Angkatan Bersenjata Pihak Berikat, Lord Louis Mountbatten telah tiba di Kota Bangkok bagi memulakan rundingan dengan kerajaan Thai.⁶⁵ Pada 8 September 1945, perjanjian Tentera telah ditandatangani di Kandy oleh General Senanarong mewakili kerajaan Thai sementara Lord Louis Mountbatten, Ketua Turus angkatan Bersenjata Pihak Berikat mewakili pihak Berikat.⁶⁶

Dengan termeterainya perjanjian ini, pasukan tentera Berikat telah memasuki Thailand bagi memberkas askar-askar Jepun. Beberapa hari kemudian, rundingan mula diadakan antara wakil kerajaan British dengan wakil kerajaan bagi menyelesaikan masalah perang antara kedua-dua buah negara. Adalah menjadi kepercayaan di kalangan pemerhati-pemerhati politik pada masa itu bahawa Thailand akan dihukum oleh Pihak British kerana bersubahat dengan Jepun. Ada yang menjangka bahawa empat buah wilayah Melayu di Selatan Thailand akan diambil oleh British dan digabungkan dengan Tanah Melayu.⁶⁷

Oleh kerana itu, maka Tengku Abdul Jalal, bekas Wakil Rakyat bagi wilayah Narathiwat, dan beberapa orang pemimpin masyarakat Melayu Patani, telah mengemukakan rayuan kepada kerajaan British pada 1 November 1945 supaya melepaskan empat wilayah Melayu di Selatan Thailand daripada belenggu pemerintahan Thai dan digabungkan dengan Negeri-negeri Melayu Semenanjung.⁶⁸ Pemuka-pemuka petisyen menerangkan tentang penderitaan yang ditanggung oleh masyarakat Melayu Patani di bawah pemerintahan Thai dan meminta agar 'negara-negara Bersekutu' membantu mereka membebaskan empat wilayah Melayu daripada kekuasaan Thai. Mereka membuat permohonan itu berasaskan pengisytiharaan San Francisco yang menegaskan bahawa 'semua negeri di bawah penjajahan sepatutnya diberi kebebasan dan penduduk-penduduk di negeri-negeri tersebut hendaklah diberi kebenaran untuk mentadbir negeri-negeri mereka dalam bentuk paling sesuai kepada mereka.'⁶⁹ Mereka menekankan

bahawa:

Sesungguhnya Patani adalah sebuah negeri Melayu, yang pernah diperintah oleh raja-raja Melayu dari zaman tetapi telah menjadi naungan Siam hanya sejak 50 tahun yang lalu. Sekarang negara-negara Bersekutu wajib membantu mengembalikan negeri ini kepada orang-orang Melayu semoga mereka boleh bersatu balik dengan negeri-negeri lain di Semenanjung.⁷⁰

Petisyen itu berakhir dengan amaran bahawa sekiranya negara-negara bersekutu lambat memberikan penyelesaian secara damai keatas Patani dan daerah-daerahnya 'sudah pasti akan menimbulkan perasaan tidak puashati dan membahayakan penduduk Melayu pada masa depan.'⁷¹

Tuntutan pemimpin-pemimpin Melayu Patani itu bagaimanapun tidak dilayan oleh pihak British. Pihak British terpaksa memansuhkan rancangannya terhadap Segenting Kra dan Empat Wilayah bagi mengekalkan hubungan baik dengan Thailand. Kerajaan British memerlukan bekalan beras dari Thailand sebanyak 1,500.000 juta ton bagi mengatasi masalah kebuluran di Semenanjung Tanah Melayu dan tanah jajahannya yang lain di Asia. Kerajaan British juga terpaksa akur kepada tekanan Amerika supaya keutuhan wilayah Thai dihormati, seperti yang dituntut oleh Piagam Atlantik. Dengan demikian, soal Patani telah digugurkan.

Perjanjian Damai telah ditandatangani di Singapura pada 1 Januari 1945. Dengan itu, kerajaan Thai, antara lain, mengisytiharkan 'as null and void all purported acquisitions of British territory made by Siam later than December 7th 1941',⁷²

KESIMPULAN

Negeri-negeri Melayu Utara dalam tempuh Perang Dunia Kedua telah menjadi mangsa dasar iridenta Thai. Pemimpin-pemimpin gerakan ini menuntut supaya wilayah-wilayah Thai 'yang hilang' dikembalikan kepada Thailand. Semangat iridenta Thai itu telah diexploitasi oleh pihak Jepun untuk memancing Thailand supaya memihak kepadanya dalam peperangan Asia Timur. Melihat kekalahan British di Tanah Melayu, kerajaan Thai, yang dipimpin oleh Phibunsongkhram, telah memeterikan perjanjian kerjasama ketenteraan pada 21 Disember 1941. Perjanjian ini mengandungi protokol sulit mengenai persetujuan Jepun untuk menyerahkan Negeri-negeri Melayu Utara dan dua buah wilayah di negeri Shan kepada Thailand. Negeri-negeri tersebut bagaimanapun hanya diserahkan kepada Thailand pada bulan Oktober 1943. Raja-Raja British juga mengemukakan bantahannya terhadap pengambilan Negeri-Negeri Melayu Utara. Negeri-Negeri Melayu Utara telah menjadi mangsa dasar imperialisme Jepun. Kesan langsung daripada peristiwa ini ialah kemunculan semangat iridenta Melayu Patani. Pemimpin-pemimpin Melayu Patani telah mendesak kerajaan British

supaya membebaskan Patani daripada penjajahan Thai dan mengabungkannya dengan Semenanjung Tanah Melayu. Bagaimanapun, atas sebab-sebab tertentu, tuntutan itu tidak dilayan oleh kerajaan British.

1 Mengenai revolusi Thai (1932), lihat Thawatt Mokarapong, (trjh. Wan Azham Wan Mohamad), *Sejarah Revolusi Thai*, Kuala Lumpur, 1987; Benjamin A. Batson, *The End of the Absolute Monarchy in Siam*, Singapore, 1984.

2 *Siam Chronicle*, 6 Jun 1939 dlm. J Crosby kpd. Viscount Halifax, 14 Julai 1939, FO 371/13586.

3 Lihat surat J. Crosby kpd. Viscount Halifax, 14 Julai 1939, FO 371/13586; Thamsook Numnonda, *Thailand and the Japanese Presence, 1941-45*, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 1977.

4 Lihat, 'Memorandum on Militarist Propaganda and Military Policy in Siam', dlm. Sir J.Crosby kpd. Eden, 5 November 1936, FO 371/20300.

5 Lihkit Dhiravegin, *Siam and Colonialism, 1855-1909: An Analysis of Diplomatic Relations*, Bangkok, 1974, hlm. 18.

6 Putera Varnvaidya, Penasihat kepada Kabinet dan Pejabat Luar Thai, pernah mengesahkan kepada Crosby tentang peranan Luang Vichitr Vadhakarn dalam gerakan tersebut. Sir J.Crosby kpd. Eden. 4 Januari 1941, FO 371/28135; Josiah Crosby, *Siam: The Crossroads*, London, 1945.

7 Dalam peta-peta yang diedarkan itu telah dicatat 'Printed and distributed by the Publicity Bureau as a reminder of the Fatherland'. Lihat, Sir J.Crosby kpd. Eden, 13 Jun 1936, FO 371/20299.

8 Sir J. Crosby kpd. Eden, 4 Januari 1941, FO 371/28135.

9 Akhbar Jepun *Domei* pernah memainkan isu kedudukan Negeri-negeri Melayu Utara dengan mempersoalkan sama ada Britain 'was willing to return to Thailand her former possessions in Malaya'. Lihat, Sir J.Crosby kpd. Eden, 4 Januari 1941, FO 371/28135.

10 Ibid.

11 Ibid.

12 Ibid.

13 Ibid.

14 Nik Anuar Nik Mahmud, 'British Policy and Thailand, 1939-1940', *Jebat*, bil.9 (1979/80). hlm. 181-194.

15 Untuk keterangan mengenai konflik sempadan antara Thailand dengan Perancis Indochina lihat, Judith A. Stowe, *Siam becomes Thailand: A Story of Intrigue*, London, 1991, hlm. 143-178; Richard J. Aldrich, *The Key to the South*, Kuala Lumpur, 1993, hlm. 172-179.

16 Sir J.Crosby kpd. Eden, 4 Januari 1941, FO 371/28135.

17 Ibid.

18 W. Linehan, *Relations between Thailand and the southern States of the Malay Peninsula*, Singapore, 1941. hlm. 60-63.

19 Ibid. hlm. 63.

20 Thamsook Numnonda, op.cit. hlm.1.

21 Ibid.

22 Ibid.

23 Ibid. hlm.6.

24 Ibid. hlm.7

25 Ibid.

26 Ibid.

27 Nik Anuar Nik Mahmud, 'Post-war Planning and Anglo-American Divergence of Attitudes on Siam', *Akademika*, No.13, Julai 1978. hlm. 59-60.

28 Ibid. hlm. 60.

29 Peter Elphick, *Singapore: The Pregnable Fortress*, London, 1995. hlm. 345-356.

30 *Malai Sinpo*, 8 Julai 2603 (1943).

31 Kobkua Suwannathat-Pian, 'Thai Irredentism and the Return of the Four Malay States to Thailand in 1943', Nik Hassan Shuhaimi et.al. (penyt.), *Sumbangsih: Kumpulan Esei Sejarah*, Jabatan Sejarah, UKM, Bangi, 1988. hlm. 167-9.

32 Ibid.

33 Jen. Tan Sri Ibrahim Ismail, *Sudahkah Kamu Bertemu dengan Meriam?*, Kuala Lumpur, 1986. hlm. 40.

34. Z.G. Hasseman, *The Thai Resistance Movement During the Second World War*, Illinouis, 1978.

35 Thamsook Numnonda, op.cit. hlm.47.

36 Kobkua Suwannathat-Pian, 'Thai-Japanese Bargaining over the Return of the Four Malay States to Thailand', *Jebat*, bil. 17, 1989. hlm. 30.

37 *Malai Sinpo*, 7 Julai 2603 (1943).

38 Thamsook Numnonda, 'Pibul Songkhram's Thai Nation Building Programme During the Japanese Military Presence, 1941-5', *JSEAS*, Vol. 9,2, (Sept. 78). hlm. 234-247.

38 Surat Mufti Kerajaan Terengganu kpd. Sultan Ali, 18 Julai 1943. Antara sebab yang menimbulkan kekuatiran Mufti berhubung dengan perpindahan negeri Terengganu kepada Thailand adalah kerana bimbang dengan dasar pengsiaman Thai. Mufti menerangkan bahawa:

...berbagai-bagai perkhawaran yang mendukungan hati telah kami mendengar dari kaum Islam yang mendiami di bawah perintah Thai kata mereka hingga pakaian-pakaian keagamaan pun tidak dibenarkan orang-orang Islam memakainya.

39 Untuk keterangan lanjut mengenai perlaksanaan dasar kebudayaan atau *Rathaniyom* ke atas masyarakat Melayu di Selatan Thailand lihat, Nik Anuar Nik Mahmud, *The Malay Unrest in South Thailand: An Issue in Malayan-Thai Border Relations*, Terbitan Tak Berkala dunia Melayu No.17, ATMA, UKM, Bangi, 1994; Ibrahim Syukri, *Sejarah Kerajaan Melayu Patani*, Pasir Puteh, Kelantan, 1958.

40 *Malai Sinpo*, 8 Julai 2603 (1943).

41 *Matsurai*, 11 Julai 2603 (1943).

42 Ibid.

43 Surat Perkeliling kepada kaki tangan Kerajaan Kelantan, 7 Julai 2603 (1943).

44 Pemberitahuan Khas Kerajaan Terengganu Bil. 20 Shuho (Tambahan Khas), 7 Julai 2603 (1943).

45 Nik Anuar Nik Mahmud, 'Kelantan di bawah Pentadbiran Tentera Jepun dan Pentadbiran Tentera Thai, 1941-1945: Satu Kajian Sepintas Lalu', dlm. *Malaysia: Sejarah dan Proses Pembangunan-Negara*, Kuala Lumpur, 1978.

46 Ibid.

47 Mengenai sikap British terhadap Thailand lihat, Nik Anuar Nik Mahmud, 'Post War Planning and Anglo-American Divergence of Attitudes on Siam', *Akademika*, No.13, Julai 1978.

48 Nik Anuar Nik Mahmud, op.cit.

49 Ibid.

50 Ibid.

51 Ibid.

52 Mohamad Isa Othman, *Pendudukan Jepun di Tanah Melayu (Tumpuan di negeri Kedah)*, Kuala Lumpur, 1992. hlm. 54.

53 Kenyataan Eden di Parlimen British pada 28 September 1943, FO 371/35978.

54 Lihat, Sir Josiah Crosby's Suggestion for Post-War Settlement with Siam, dlm. Crosby kpd. Ashley Clarke, 2 Januari 1943. FO 371/35979.

55 Lihat kertas cadangan George Maxwell dlm. Colonial Office kpd. Foreign Office, 30 Mach 1943. FO 371/35979.

56 Mengenai latar belakang Tengku Mahmud Mahyideen lihat, 'Obituary' dlm. *The Malayan Historical Journal*, No.1 (May 1954), hlm. 60-64.

57 Dalam memorandumnya, Tengku Mahmud Mahyideen menulis:

The entire peninsula to be governed no longer as a separate units, but only as one unit. To this unit, should also be added the Malay States or provinces at present under Thailand, viz. Setul and Pattani, extending as far as north as Songkhla.

Lihat, Tengku Mahmud Mahyideen, 'Post-War Re-construction of Malaya' dlm. M. Suffian Hashim kpd. Sir R.O. Winstedt, 27 Februari 1943. CO 825/35.

58 Temubual dengan P.J.G. Dobree, 18 Apr. 1991.

59 A.J. Stockwell, *British Policy and Malay Politics, 1942-1948*, MBRAS, Kuala Lumpur, 1979. hlm. 10-11.

60 Far Eastern Committee: Policy Towards Siam, F.E. (45) 29, (Final.), 14 Julai 1945. FO 371/46545.

61 Ibid.

62 'Communique from Siamese Prime Minister's Office' dlm. Washington kpd. Foreign Office, 24 Ogos 1945. FO 371/46547.

63 Kobkua Suwannathat-Pian, 'Thai Irredentism and the Return of the Four Malay States to Thailand in 1943'. dlm. Nik Hassan Shuhaimi, op.cit. hlm. 173.

64 DCCAO's Report on the Military Government of the Malay Peninsula for the Period 12th. September to 30th. September, CO 959/6.

65 Nik Anuar Nik Mahmud, 'The Anglo-Thai Peace Settlement Negotiations, 1945-1946', *Jebat*, 17 (1989). hlm. 55-56.

66 Ibid.

67 Nik Anuar Nik Mahmud, 'Pattani: The Search for Security and Independence', *Akademika*, 31 (Julai 1987). hlm. 107.

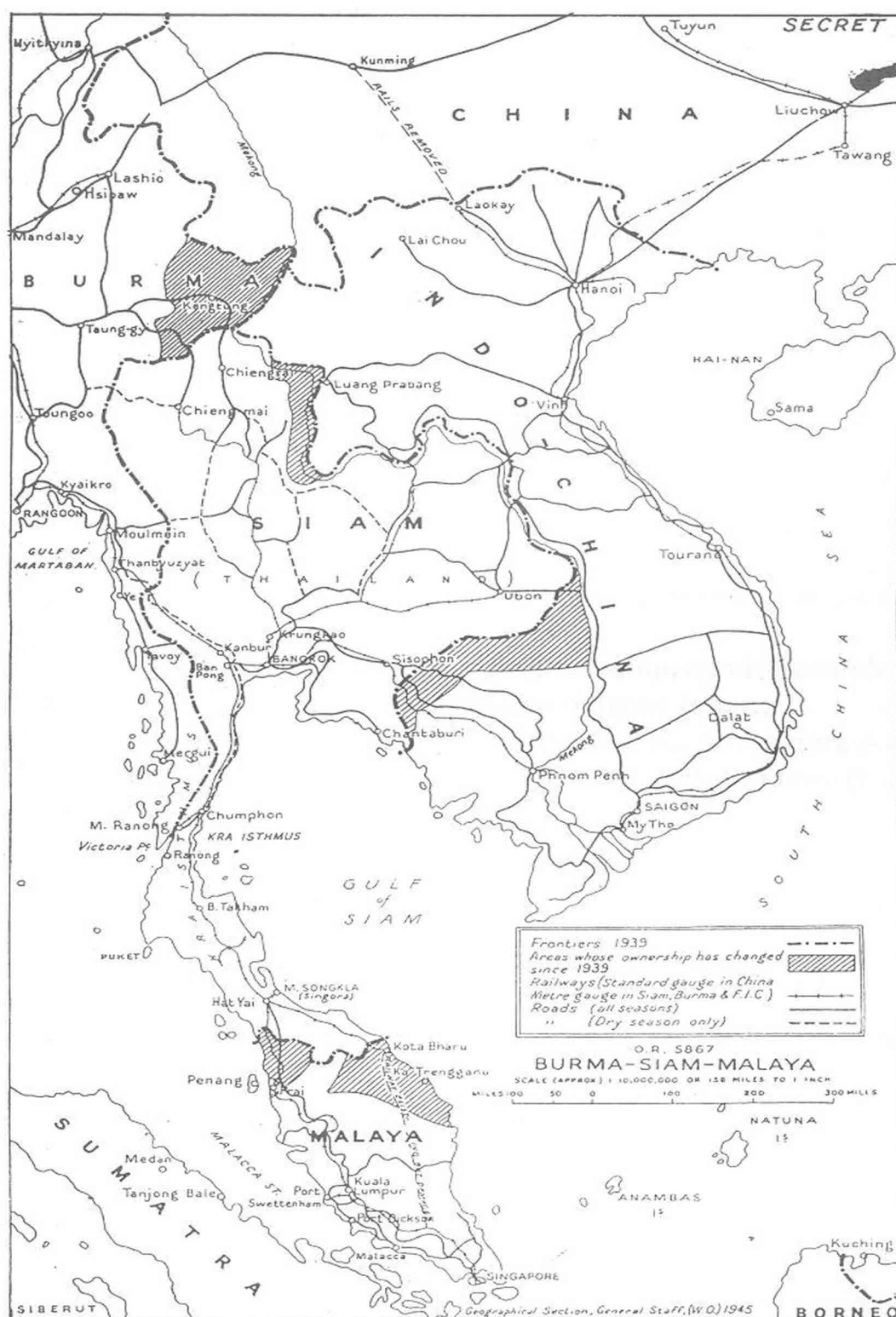
68 Ibid.

69 Ibid.

70 Ibid.

71 Ibid.

72 Untuk Perjanjian Damai 1 Januari 1946, lihat Lampiran dlm. Nik Anuar Nik Mahmud, 'Anglo-American Negotiations on the Post-war Settlements with Siam: A Survey', *Jebat*, bil. 10 (1980/81). hlm. 202-205.

Peta Menunjukkan Negeri-Negeri Melayu Utara dan wilayah-wilayah lain di Asia Tenggara yang diambilalih oleh Thailand semasa Perang Dunia Kedua